LAUSUNTO
6.5.2021

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä (HE 73/2021) laeiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt Lasten Päivän Säätiö sr:ltä lausuntoa otsikkoasiassa. Lasten Päivän Säätiö yhtyy Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n antamaan lausuntoon asiasta ja painottaa huvi- ja teemapuistoihin liittyen edelleen seuraavaa.

1. **Tartuntatautilain väliaikaisten säännösten voimassaolon jatkamisesta 31.12.2021 asti**

   Hallitus esittää, että tartuntatautilain väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin hieman muutettuina 31.12.2021 asti.

   Tartuntatautilain säännösten väliaikaiset muutokset merkitsevät erittäin merkittävää puuttumista perustuslaissa suojattuihin elinkeinovapauteen, omaisuudensuojaan ja työntekijöiden oikeuteen työhön. Voimassa olevien rajoitustoimien soveltaminen on johtanut siihen, että matkailualan yritysten ja työntekijöiden taloudellinen tilanne on erittäin huono. Valtion yrityksille maksamat tuet eivät ole kattaneet lähellekään yritysten kiinteitä joustamattomia kuluja. Vaikka valtion tuilla ei korvata tulojen menetystä, vaan joustamattomia kuluja, tukien suhde liikevaihdon menetykseen kuvaa hyvin tukien vähäsyyttä.

   Jokainen päivä, jolloin rajoitustoimet ovat voimassa, heikentävät entisestään alan yritysten ja työntekijöiden taloudellista tilannetta. Myös yrittäjien ja työntekijöiden henkinen kestokyky on venytetty äärimmilleen.

   Eduskunnan perustuslakivaliokunta on rajoitustoimia käsittelevissä mietinnöissään useita kertoja korostanut perusoikeuksia rajoittavien säännösten oikeasuhtaisuutta ja välttämättömyyttä (ks. esimerkiksi PeVL 31/2020 ja PeVL 14/2020). Hallitus esittää valtioneuvostolle, aluehallintoviranomaisille ja kunnille oikeuksia esimerkiksi ravintoloiden toiminnan rajoittamiseen ja asiakastilojen sulkemiseen, jotka ovat erittäin syvälle käyviä poikkeuksia perusoikeuksiin. Esityksessä olevat säännökset eivät ole oikeasuhtaisia eivätkä välttämättömiä vuoden jälkimmäisellä puoliskolla, kun pääosa väestöstä on rokotettu jo kesän loppuun mennessä ja ottaen huomioon esitettyjen rajoitustoimien erittäin negatiiviset vaikutukset elinkeinonharjoittajiin ja työntekijöihin.

   Esityksessä todetaan, että epidemia voi jatkua pitkälle syksyyn ja talveen, vaikka rokotukset on aloitettu. Siellä todetaan edelleen, että epidemiatilanne voi viime vuoden tavoin uudelleen huonontua kesän jälkeen. Esityksessä arvioidaan, että mikäli rokottamisessa jäädään rokotusmäärien alarajoille ja muista rajoitustoimista luovutaan, on edelleen mahdollista, että Suomi päätyy oleellisesti pahempaan epidemiatilanteeseen kuin tähän mennessä on koettu.

Hallituksen exit – muistiossa todetaan, että työikäinen väestö on saanut ensimmäisen rokoteannoksen heinä-elokuussa tänä vuonna. On vaikea ymmärtää, miten tautitilanne voisi huonontua viime vuoden tavoin kesän jälkeen, kun viime vuoden syksyllä rokotteita ei vielä ollut. Väestön rokottaminen parantaa tilannetta merkittävästi viime kesän jälkeiseen ja tämän vuoden alun tilanteeseen verrattuna. Todennäköinen tautitilanteen kehittyminen ei oikeuta lain voimassaolon jatkamista. Näin ollen esityksessä olevien erittäin syvälle perusoikeuksiin käyvien rajoitustoimien jatkaminen varmuuden vuoksi ei ole perusteltua 31.12.2021 asti.

Lasten Päivän Säätiö sr. vastustaa esitettyjen säännösten voimassaolon jatkamista 31.12.2021 asti.

2. Lähikontaktia koskevan säännöksen muuttaminen ulkotilojen osalta

Aluehallintovirastolla on voimassa olevan 58 d §:n nojalla oikeus antaa yli 10 henkilön oleskeluun tarkoitettuihin sisätiloihin ja yli 50 henkilön oleskeluun tarkoitettujen ulkotiloihin kohdistuva päätös lähikontaktin välttämisen mahdollisuudesta. Päätös voidaan tehdä epidemian kiihtymisvaiheen alueilla ja muiden säännöksessä mainittujen kriteerien täyttyessä.

Ehdotettavalla muutoksella muutettaisiin 58 d §:n 4 momentin 1 kohtaa siten, että alle kahden metrin etäisyys toiseen ihmiseen koskisi lähikontaktin määritelmän osalta ainoastaan sisätiloja. Ehdotettu muutos mahdollistaisi nykyistä paremmin erilaisten ulkotiloissa järjestettävien tapahtumien ja palvelujen järjestämisen, sekä niitä koskevien velvoitteiden valvomisen. Vaikka kahden metrin turvaväliä koskevaa etäisyyttä ei ulkotiloissa enää edellytettäisi, tapahtumissa tulee kuitenkin noudattaa 58 c §:ssä säädettyjä yleisiä hygieniasäännöksiä.

Lasten Päivän Säätiö sr. kannattaa muutosta ehdotuksessa esitetyillä perusteilla. Lähikontaktia koskevan määritelmän muuttaminen on erittäin tärkeää myös ulkotiloissa toimiville huvi- ja teemapuistoille. Kahden metrin turvavälin vaatiminen asiakkaiden tai seurueiden välillä olisi vaikeuttanut merkittävästi huvipuistojen toimintaa ja palveluja ja heikentänyt myös asiakaskokemusta. Tartuntatautilain 58 d §:ään tehdyllä muutoksella huvi- ja teemapuistot voivat soveltaa viime kesänä käyttöönotettuja ja hyväksi todettuja terveysturvallisuustoimia (tarkemmin näistä kohdassa 3).

3. Huvi- ja teemapuistot poistettava suljettavien tilojen listalta (58 g 4 momentti)

Tartuntatautilain 58 g:n 4 momentissa olevassa suljettavia tiloja koskevassa listassa on useita sellaisia tiloja, joiden ei voida katsoa olevan lain tarkoittamalla tavalla erityisen riskialttiita koronaviruksen leviämisessä. Lasten Päivän Säätiö sr. ottaa lausunnossaan tarkemmin kantaa huvi- ja teemapuistoihin.

Lasten Päivän Säätiö sr katsoo, että jos tartuntatautilain asiakastiloja koskevia säännösten voimassaoloaikaa jatketaan, huvi- ja teemapuistot on poistettava 58 g §:ssä mainituista tiloista, jotka voitaisiin sulkea. Huvi- ja teemapuistojen sulkemista

ei voida pitää välttämättömänä eikä oikeasuhtaisena toimena koronaviruksen hallitsemattoman leviämisen ehkäisemiseksi.

Huvipuistot levittyvät laajoille ulkoalueille, joissa on lukuisia yksittäisiä toimintoja. Huvipuiston alueella pystytään väkimäärää ja toimintaa kontrolloimaan, varmistamaan asiakkaiden terveys ja turvallisuus, sekä tarvittaessa jakamaan puisto useisiin toiminnallisiin osiin.

Kun huvipuistot avattiin kesäkuussa 2020 ne olivat auki koko kesän rajoitetuin asiakasmäärin. Huvipuistot loivat kattavat omavalvontakäytänteet ja ohjeistukset, joilla ehkäistiin tehokkaasti koronaviruksen leviämistä alueella. Koko koronaepidemian aikana asiakasmääriä rajattiin muun muassa etukäteisvarausjärjestelmällä ja asiakaskapasiteettia rajoittamalla, jolloin huvipuistoissa oli väljempää ja turvaetäisyyksiä pystyttiin noudattamaan.

Huvipuistoissa voidaan varmistaa riittävät etäisyydet rajoitetuillekin asiakasmäärille. Kävijöiden pääkohderyhmä, lapset ja lapsiperheet, kuuluvat samaan perhekuntaan, eivätkä myöskään normaalisti koostu riskiryhmän edustajista. Lisäksi altistumisaika muille asiakkaille on rajattu, sillä asiakkaat siirtyvät huvipuistoissa kohteesta toiseen, eivätkä istu lähekkäin huvilaitteissa muutamaa minuuttia kauemmin.

Huvipuistotoimiala tekee normaalioloissakin todella tiivistä yhteistyötä keskenään sekä viranomaisten kanssa. Huvipuisto- ja elämystoimiala on viime kauden hyvien kokemusten pohjalta sitoutunut jälleen toteuttamaan mm. seuraavia turvallisuutta ja terveyttä turvaavia toimenpiteitä:

- Riittävien etäisyyksien varmistamista kaikissa asiakaspalvelutilanteissa
- Ennakkomyynnin ja etämyynnin hyödyntämistä asiakkaiden saapumisissa
- Asiakasmäärien ja -ohjauksien valvomista
- Jonotuksien ja laitekokemuksien tarjoamista perhekunnittain
- Terveysturvallisten kioski- ja ravintolapalveluiden järjestämistä
- Riittävän siivouksen, puhtaanapidon ja desinfioinnin varmistamista
- Asiakkaiden- ja henkilökunnan terveyden varmistamista.

Huvipuistojen normaalitoiminnankin olennaisena osana kuuluu asiakkaiden ja henkilökunnan turvallisuudesta huolehtiminen. Huvipuistojen henkilöstö on turvallisuusasioiden vahvoja ammattilaisia ja tottunut tarvittaessa myös nopeasti muuttamaan toimintaansa taatakseen turvallisen elämyksen kaikille.

Ensi kesänä ja syksynä riskit ovat pienempiä, koska rokotukset ovat edenneet merkittävästi ja kaikki riskiryhmät on rokotettu. Huvipuistoalueet sijaitsevat ulkoilmassa, joissa tartunnan leviämisen riski on pienempi. Huvipuistoissa ei viime huvipuistokaudella tapahtunut yhtään todennettua tartuntaa. Kaikki huvipuistot sitoutuvat noudattamaan turvallisia toimenpiteitä terveysturvallisen huvittelun varmistamiseksi myös kaudella 2021.

Lasten Päivän Säätiö sr. toteaa, että huvi- ja teemapuistoissa ei ole tapahtunut todennettuja tartuntoja. Ne eivät ole paikkoja, jotka muodostavat erityisen riskin koronaviruksen leviämiselle. Huvi- ja teemapuistot sekä niiden sisätilat on näin ollen poistettava niiden asiakastilojen joukosta, jotka voidaan sulkea 58 g §:n 4

momentin nojalla, koska niiden sulkemista ei voida pitää välttämättömänä eikä oikeasuhtaisena.

Lasten Päivän Säätiö sr. korostaa, että ulkotiloissa toimivien huvi- ja teemapuistojen sulkeminen ei voi olla välttämätöntä eikä oikeasuhtaista siitäkään syystä, että ulkotiloja ei koske ehdotuksen mukaan 58 d §:n 4 momentin 1 kohdan nojalla lähikontaktin välttäminen.

Lasten Päivän Säätiö sr. huomauttaa lisäksi, että huvipuistojen kohderyhmään kuuluvat nuorimmat lapset ja lapsiperheet, jotka ikänsä puolesta kuuluvat pienimmän riskin väestöryhmään. Puistot edistävät merkittävästi lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia ja vähentävät perheiden kuormitusta epidemian aikana. Ne eivät ole paikkoja, jotka muodostavat erityisen riskin koronaviruksen leviämiselle.

Huvipuistot ovat myös tärkeitä nuorten työllistäjiä. Mikäli huvipuistot määrättäisiin kesken huvikauden suljettavaksi, aiheuttaisi se suuri haasteita nuorille kesätyöpaikkojen menettämisten, ja siten ansionmenetysten, muodossa.

4. Yrityksen liiketoiminnan sulkemisen ja ankarien rajoitustoimien aiheuttamien vahinkojen kompensoiminen

Asiakastilojen sulkemisesta ja ankarista rajoitustoimista aiheutuneet vahingot on korvattava yritykselle. Yritykset ovat pitkään jatkuneen koronaepidemian ja julkisen vallan ankarien rajoitustoimien vuoksi erittäin heikossa taloudellisessa tilanteessa. Jos esitettyjen säännösten voimassaoloa jatkettaisiin luonnoksessa kerrotulla tavalla tämän vuoden loppuun asti, samalla on päätettävä joustamattomien kiinteiden kulujen korvaamisesta täysimääräisesti yrityksille. Yritykset eivät pysty maksamaan 30 prosentin osuutta muista kiinteistä kuluista kuin palkkakuluista.

Lasten Päivän Säätiö sr. katsoo, että jos viranomaiselle annetaan oikeus tartuntatautilain nojalla kieltää asiakastilojen käyttö kokonaan tai osittain taikka asettaa ankaria rajoitustoimia, valtion tulee kompensoida niistä aiheutuvat menetykset elinkeinonharjoittajille.

Lasten Päivän Säätiö sr

Pia Adlivankin
toimitusjohtaja

gsm 040 418 7788
pia.adlivankin@linnanmaki.fi